

**ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEVİN ANADAN OLMASININ
95 İLLİYİ ƏRƏFƏSİNDƏ**

UOT 37.

Akif Nurağa oğlu Abbasov
pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor
Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu

**ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEV MÜƏLLİM VƏ MÜƏLLİM ŞƏXSİYYƏTİ
HAQQINDA**

Акиф Нурага оглу Аббасов
доктор наук по педагогике, профессор,
Институт Образования Азербайджанской Республики

**ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНЫЙ ЛИДЕР ГЕЙДАР АЛИЕВ ОБ УЧИТЕЛЕ И ЛИЧНОСТИ
УЧИТЕЛЯ**

Akif Nuragha Abbasov
doctor of sciences in pedagogy, professor
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan

**NATIONAL LEADER HEYDAR ALIYEV ABOUT THE TEACHER AND THE PERSON
OF THE TEACHER**



Xülasə: Məqalə Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 illiyinə həsr olunmuşdur.

Məqalədə Ulu öndərin qiymətli fikirlərinə əsaslanmaqla onun cəmiyyətdə, gənc nəslin təlim və tərbiyəsi işində müəllimin roluna dair fikirləri yada salınır, onların əhəmiyyəti göstərilir. Eyni zamanda Ümummilli lider Heydər Əliyevin öz məruzə və çıxışlarında müəllim şəxsiyyəti ilə bağlı söylədiyi müdrik fikirlərə müraciət olunur. Müəllimlər, doktorant və dissertantlar, tələbələr, magistrantlar və magistrlər məqalədən faydalanacaqlar.

Açar sözlər: *ümummilli lider, müəllim, müəllim şəxsiyyəti, təhsil, tərbiyə, milli-mənəvi dəyərlər, vətənpərvərlik.*

Резюме: Статья посвящена 95-летию со дня рождения Общенационального лидера Гейдара Алиева. В статье рассматриваются ценные идеи великого лидера, его мысли о роли учителя в обществе, о важности воспитания и обучения подрастающего поколения. В то же время в статье отмечаются мудрые идеи Общенационального лидера Гейдара Алиева о личности учителя, высказанных ими в своих выступлениях и лекциях. Статья будет полезна для изучения учителями, аспирантами и докторантами, студентами, магистрантами.

Ключевые слова: *общенациональный лидер, учитель, личность учителя, образование, воспитание, национальные-нравственные ценности, патриотизм.*

Summary: The article is dedicated to the 95th anniversary of the birth of the National Leader Heydar Aliyev. The article considers the valuable ideas of the great leader, his thoughts on the role of the teacher in society, the importance of education and training of the younger generation. At the same time, the article notes the wise ideas of the National Leader Heydar Aliyev about the personality of the teacher, expressed by them in their speeches and lectures. The article will be useful for studying by teachers, post-graduate students and doctoral students, students, undergraduates.

Key words: *national leader, teacher, teacher's personality, education, upbringing, national-moral values, patriotism.*

Ulu öndər, böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev bütün fəaliyyəti dövründə Azərbaycan təhsilinin inkişaf etdirilməsi, şagird və tələbələrin biliklərə dərinlən yiyələnmələri, geniş dünyagörüşünə və həyatı bacarıqlara malik olmalarını istəmiş, dövlət başçısı olduğu illərdə bu məqsədlə tədbirlər görmüşdür.

Ümummilli liderimizin sözləridir: “Hər bir dövlət əgər istəyirsə ki, öz ölkəsinin inkişafını təmin etsin, öz millətinin elmini, mədəniyyətini dünya standartlarına çatdırsın, o mütləq, hər şeydən çox, təhsilə fikir verməlidir, təhsilin inkişafına səy göstərməlidir, təhsil üçün bütün imkanları yaratmalıdır”. “Təhsil sahəsi xalqımızın bu günü, millətimizin, dövlətimizin gələcəyi üçün ən vacib bir sahədir”, “İnsan təhsilinin əsasını orta məktəbdə alır... Əgər onun fundamental, köklü orta təhsili varsa, o, cəmiyyətdə özünə yer tapacaq, çalışacaq, ...cəmiyyətimizin şüurlu üzvü olacaqdır”.

Ümummilli liderimizin təşəbbüsü və səyi nəticəsində ümumtəhsil məktəbləri məzunlarının xarici ölkələrdə dövlət hesabına təhsil alma prosesi başlamış və hələ də davam etməkdədir. Bunun müsbət və faydalı cəhətləri ondan ibarət idi ki, həmin məzunlar ölkəmizin ali təhsil müəssisələrində olmayan ixtisaslara yiyələnir

və təhsillərini başa vurduqdan sonra respublikamıza qayıdaraq səmərəli fəaliyyət göstərirdilər.

Ulu öndər istər Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi, istərsə də Prezident olduğu dövrlərdə ali məktəblərə qəbul olunmuş tələbələrlə görüşür, öz faydalı məsləhətlərini onlara verir, təhsillərinə məsuliyyətlə yanaşmalarını tapşırırdı.

Eləcə də hər il sentyabrın birində, sonralar sentyabrın 15-də Bilik günü münasibətlə ümumtəhsil məktəblərində olur, müəllimlər, şagirdlər qarşısında çıxış edir, məktəbin, müəllimin, pedaqoji kollektivin, təhsilalanların öz fəaliyyətlərinə məsuliyyətlə yanaşmalarını məsləhət görürdü. Təbii ki, bütün bunlar təhsilin, təlim prosesinin optimallaşdırılmasına və təkmilləşdirilməsinə özünün böyük köməyini göstərirdi.

Ulu öndər Heydər Əliyev istər şagirdlər, istərsə də tələbələrlə görüşlərdə onları xalqımızın adət-ənənələrinə hörmətlə yanaşmağa, onları qorumağı və yaşatmağa, milli-mənəvi dəyərlərə yiyələnməyə səsliyərdi. Təhsilalanlara ədəbiyyatımızı, tariximizi öyrənməyi, doğma ana dilimizin saflığını qorumağı tövsiyə edirdi. Eyni zamanda bu sahədə sistemli, ardıcıl, fasiləsiz işlərin aparılmasını müəllimlər qarşısında mühüm bir vəzifə kimi irəli sürürdü.

Ümummilli lider Heydər Əliyev müəllim və müəllim şəxsiyyəti haqqında

SSRİ-yə daxil olduğumuz vaxtlarda Ümummilli liderimizin imzaladığı “Gənclərin ümumi orta təhsilə keçməsinə başa çatdırmaq və ümumtəhsil məktəbini daha da inkişaf etdirmək haqqında” (1972), “Kənd ümumtəhsil məktəbinin iş şəraitini daha da yaxşılaşdırmaq tədbirləri haqqında” (1973), “Ümumtəhsil məktəbi şagirdlərinin dərslərdən pulsuz istifadə etməsinə keçmək haqqında” (1978) Fərmanları Azərbaycanda təhsilin inkişafı üçün real imkanlar açdı.

Müstəqilliyimiz illərində Ulu öndər təhsilə aid bir sıra qərar, fərman və sərəncamlar imzalamışdır. “Azərbaycan Respublikasında peşə təhsilinin təkmilləşdirilməsi tədbirləri haqqında” Qərarı (23 avqust 1996) deyilənlərə nümunədir.

1999-cu ildə “Azərbaycan Respublikasının Təhsil sahəsində İslahat Proqramı” qəbul olundu. 2001-ci ildə “2000-2005-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemində tərbiyə işinin inkişaf proqramı” işlənib hazırlandı.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev “Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında” (18 iyun 2001-ci il), “Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili gününün təsis edilməsi haqqında” (9 avqust 2001-ci il) fərmanlarını; “2 fevral – Azərbaycan gəncləri gününün elan edilməsi haqqında” (1 fevral 1997-ci il) sərəncamını; “Gənclər siyasəti haqqında” (9 aprel 2002) və “Uşaq hüquqları haqqında” (19 may 1998-ci il) Azərbaycan Respublikasının qanunlarını imzaladı.

“Azərbaycan Respublikasında təhsil sahəsində islahatlar üzrə Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında” 30 mart 1998-ci il tarixli Sərəncam da xüsusi qeyd olunmalıdır. Həmin sərəncam əsasında təhsil sektorunun ayrı-ayrı sahələrini özündə birləşdirən islahatlar proqramı hazırlanmışdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin tapşırığı ilə respublika Nazirlər Kabinetinin 26 aprel 1999-cu il tarixli Qərarı əsasında ölkəmizdə ümumi orta təhsilin dövlət standartının təsdiq edilmişdir.

"2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi barədə Ulu öndərin sərəncamı olmuşdur. 15 iyun 1999-cu il tarixli Sərəncamla təsdiq edilən “Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı” təhsildə əsaslı inkişafa imkan verən çox önəmli dövlət konsepsiyası hesab olunur.

Daha sonra Ulu öndər tərəfindən 23 iyun 2000-ci il tarixli Fərmanla “Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi haqqında” sərəncam imzalanmışdır. Bu sərəncam Azərbaycan təhsilində müasir islahatlara və yenidənqurmaya hərtərəfli şərait yaradan tarixi əhəmiyyətli dövlət sənədidir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 2002-ci il oktyabrın 4-də imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi haqqında” Sərəncamı da təhsilə göstərilən böyük qayğı deməkdir.

Ulu öndərin “Gənc istedadların xüsusi təqaüdə layiq görülməsi haqqında Sərəncamı (5 may 2009-cu il, № 256) da təhsilə və təhsilənlərə qayğının təzahürüdür.

Ümummilli lider Heydər Əliyev məruzə, nitq və çıxışlarında həmişə təhsilin inkişafında, təlimin məzmununun təkmilləşdirilməsində, yeniləşməsində, təlim metodlarının səmərəli tətbiqində, şagirdlərin və tələbələrin tərbiyəlilik səviyyəsinin, xüsusən vətənpərvərlik, milli iftixar hissənin yüksəldilməsində, təlim prosesinin, sinfin və auditoriyanın idarə olunmasında müəllimin oynadığı müstəsna əhəmiyyəti həmişə vurğulayırdı. Müəllimlik peşəsini dünyadakı bütün peşələrdən üstün tutur (“Müəllimlik sənəti şərəfli bir sənətdir”, “Həyatını müəllimliyə həsr edən insanlar, həqiqətən, fədakar, xalqına, millətə sədaqətli və eyni zamanda qəhrəmanlıq göstərən insanlardır”, “Biz Azərbaycan məktəbi ilə, təhsili ilə, müəllimləri ilə fəxr edirik”), ona dərs deyən müəllimlərin də hörmət və nüfuzun, əməyini həmişə fəxrlə qiymətləndirirdi (“Bizim hər birimiz elmi dərəcəmizdən, biliyimizdən, təhsil səviyyəmizdən asılı olmayaraq, bütün nailiyyətlərimizə görə məktəbə, müəllimə borcluyuq”).

Ulu öndər Azərbaycan müəllimlərinə yüksək, ən yüksək mənəviyyətə və vətəndaşlıq hisslərinə malik olmağı məsləhət görürdü.

Ümummilli lider özünün sadə Azərbaycan vətəndaşı olmağından fəxarət duyur, Azərbaycan vətəndaşlığı adından yüksək ad tanımadığını bildirməklə yanaşı göstərirdi ki, “bu addan da yüksək ad müəllimlikdir”.

Heydər Əliyev öz məruzə və çıxışlarında təhsilin müxtəlif problemlərindən danışarkən, təbii ki, cəmiyyətdə müəllimin roluna, müəllim şəxsiyyətinə, müəllimin peşə və şəxsi keyfiyyətlərinə toxunur, müəllimlərin vəzifələrinə münasibət bildirirdi. Çıxışlarının birində deyirdi:

“Məktəbin, müəllimlərin ən əsas vəzifəsi bizim cəmiyyətimizə, xalqımıza, ölkəmizə dəyərli vətəndaşlar hazırlamaqdır”.

Ulu öndərin düzgün qənaətcə, xalqımızı yüksək elm, təhsil, mədəniyyət səviyyəsinə Azərbaycan məktəbi və müəllimləri gətirib çıxarmışdır. “Məktəb, müəllimlər həmişə xalq, insanlar arasında, ictimaiyyətdə hörmət, ehtiram qazanmışlar və buna layiq olmuşlar. Azərbaycanda müəllimə daim böyük hörmət olmuşdur. Müəllim cəmiyyətdə tanınan, seçilən, hörmət edilən şəxs olmuşdur” (1).

Məlum olduğu kimi, müəllimlik – peşə, müəllim – pedaqoji fəaliyyətlə, təhsilalanların təlim və tərbiyəsi ilə məşğul olan məşğul olan şəxsdir. Lakin cəmiyyətimizdə bir sıra hallarda digər peşə sahiblərinə də (jurnalist, hakim, prokuror, mühəndis, iqtisadçı, idmançı, həkim və b.) hörmət əlaməti olaraq “müəllim” deyə müraciət edirlər. Bu səbəbsiz deyildir.

Bu barədə danışarkən Ümummilli liderimiz deyirdi: “Heç də təsadüfi deyildir ki, dilimizdə insanların bir-birinə müraciət formasında “müəllim” sözü şəxslərin müəllim olub-olmamasından asılı olmayaraq istifadə edilib. Bizdə bu ənənə çoxdan yaranıb və hamı bir-birinə müraciət edərkən qarşısındakı şəxsə hörmət və ehtiram əlaməti olaraq ona “müəllim” deyir. Çoxları heç müəllim deyil, amma biz bir-birimizə müraciət edərkən “ağa”, “cənab”, “bəy” deyil, “müəllim” deyirik. Bu, təsadüfi deyil. Bəlkə də başqa xalqlarda belə müraciət forması yoxdur. Bu ondan irəli gəlir ki, xalqımız savadsızlıqdan, gerilikdən, ətalətdən bugünkü günə qısa tarixi bir müddətdə gəlib çatmaqda müəllimlərin rolunu qiymətləndirir və qarşısındakı adama hörmət əlaməti olaraq “müəllim” deyir. Ona görə də müəllimin cəmiyyətdə xüsusi yeri olduğu artıq heç kəsdə şübhə oyatmır. Müəllimə hörmət, ehtiram həmişə olub, bu gün də olmalıdır, gələcəkdə də olmalıdır” (1).

Ona görə də Ulu öndər müəllim adını daha yüksəklərə qaldırmağımızı istəyirdi.

Ümummilli liderimizin qənaəti belə idi ki, Azərbaycan xalqının fitri istedadı və təhsildə qazanılmış təcrübə, məktəblərin potensialı, yüksək təhsil vermək səviyyəsi gənc nəslin gələcəyə hərtərəfli hazırlanması üçün real imkanlar açır. Ulu öndər bu əlverişli imkanları nəzərdə tutaraq, müəllimlərdən tələb edirdi ki, “bütün bu imkanlardan istifadə edib orta təhsili yüksək səviyyəyə qaldırsınlar, gənclərimizin yaxşı təhsil

almasını təmin etsinlər. Çünki məktəb, müəllimlər Azərbaycanın gələcəyi üçün böyük məsuliyyət daşıyır” (1).

Ulu öndər Heydər Əliyev müəllimlərə müraciətində həmişə göstərirdi ki, müəllim adı gərək öz nüfuzunu heç zaman itirməməlidir. Həm də məktəblərin ümdə vəzifələrini diqqət mərkəzində saxlayaraq göstərirdi ki, təhsil müəssisələrinin, tədrisin səviyyəsi aşağı düşməməlidir. Ümummilli liderimizin qənaəti belə idi ki, “Müəllim çalışmalıdır ki, özünün müqəddəs vəzifəsini ömrünün axırınadək layiqincə yerinə yetirsin” (1).

Ötən əsrin 90-cı illərində yenicə müstəqilliyini əldə etmiş ölkəmizin iqtisadi vəziyyəti indiki kimi deyildi. Məktəblərin tikintisi, təmiri, zəruri avadanlıqlarla təchizi müəyyən çətinliklər yaradırdı. Odur ki, Ulu öndər özəl bölmələri, ayrı-ayrı iş adamlarını, şirkətləri, firmaları təhsil işinə, məktəblərə kömək etməyə çağırırdı. Bu xüsusda deyirdi: “İndi respublikada özəl bölmə inkişaf edir, ayrı-ayrı iş adamlarının, şirkətlərin, firmaların imkanları var. Əgər onlar xeyirxahlıq etmək istəyirlərsə, bu ağır dövrdə xalqımızın böhrandan çıxmasına kömək göstərmək istəyirlərsə, ilk növbədə təhsil sahəsinə üz tutmalıdırlar. Əlbəttə, bu, ayrı-ayrı məktəb binalarının az və ya çox hissəsinin kommersiya strukturlarına verilməsindən ibarət olmamalıdır. Əksinə, təhsil ocaqlarına kömək etməkdən ibarət olmalıdır. Ona görə də mən bu gün bütün iş adamlarına, kommersiya strukturlarına, bir sözlə, yeni yaranmış özəl bölməyə müraciət edirəm. Onlardan hər birinin təhsil sahəsinə göstərdiyi kömək və xidmət dövlət tərəfindən qiymətləndiriləcəkdir” (1).

Bu müraciətin özü də təhsilə, məktəbə, gənc nəslin təlim və tərbiyəsinə dövlət başçısının qayğısından irəli gəlirdi.

Ümummilli liderimiz doğma ana dilimizdə yaxşı danışa və yaza bilməyənləri qınayır, Azərbaycan dilini yaxşı bilməyi, sərbəst və mükəmməl öyrənməyi onların vətəndaşlıq borcu hiss edirdi. Ölkəmizdə Azərbaycan dili Konstitusiyamızla dövlət dili elan edilmişdir, bütün idarə və təşkilatlarda, müəssisələrdə işlər karguzarlıq Azərbaycan dilində aparılır. Azərbaycanlı olub öz ana dilində höccətləyə-höccətləyə oxuyan, şifahi və yazılı nitqə malik olmayan, sözləri və cümlələri sındıra-sındıra danışan şəxslər dilimizə qarşı hörmətsizlik edirlər.

Ulu öndər başqa bir cəhəti də diqqətə çatdırır və narahatlıq hissi keçirirdi: “Öz dilini bilməyən, öz dilini sevməyən adam öz tarixini

yaxşı bilə bilməz. Xatirimdədir, 70-ci illərdə mən bir neçə dəfə çox narahatçılıqla göstərişlər verdim ki, rusdilli məktəblərdə Azərbaycan ədəbiyyatına çox yer verilsin. Azərbaycan ədəbiyyatını, ana dilini bilməyən gənc Nizamini oxuya bilməz, Füzulini oxuya bilməz, Nəsimini oxuya bilməz, Vaqifi oxuya bilməz, Sabiri oxuya bilməz, Cəlil Məmmədquluzadəni oxuya bilməz və digərlərini oxuya bilməz. Əgər onları oxuya bilməsə, o, tariximizi bilməyəcək; onları oxuya bilməsə, bizim mədəniyyətimizi bilməyəcək, mədəni köklərimizi bilməyəcək, milli-mədəni ənənələrimizi bilməyəcək. Onları bilməsə, o, vətənpərvər olmayacaq, onda milli vətənpərvərlik duyğuları, hissiyyəti olmayacaqdır” (2).

Çox düzgün qənaətdir. öz ana dilini bilməyən və ona hörmətlə yanaşmayan insan, ölkə vətəndaşı, təbii ki, tariximizdən, ədəbiyyatımızdan, mədəniyyət və incəsənətimizdən və xəbərsiz olacaqdır. Onda nə Nizami Gəncəvinin, nə Məhəmməd Füzulinin, nə İmaməddin Nəsiminin, nə Molla Pənah Vaqifin, nə Mirzə Ələkbər Sabirin, nə də Cəlil Məmmədquluzadənin yaradıcılığı ilə tanış olmaq həvəsi və tələbatı yaranmayacaqdır. Azərbaycanımıza qarşı ərazi iddialarında olan, musiqimizi, mədəniyyətimizi, incəsənətimizi, kulinariyamızı, ədəbiyyatımızın nadir incilərini oğurlayıb öz adına çıxaran düşmənlə - erməni qəsbkarları ilə dialoqa girə bilməyəcək, onların sərsəm xəyallarını alt-üst etməkdə çətinlik çəkəcəkdir.

Ulu öndər bu məsələdə də müəllimlərin üzərinə mühüm vəzifələr qoyurdu (2).

Ümummilli liderimiz eyni zamanda müəllimlərə öz hörmət və ehtiramını bildirərək onların diqqətinə son dərəcə qiymətli fikirlərini çatdırırdı: “Mən bu gün bu salonda toplaşan müəllimlərə, maarif işçilərinə müraciət edərək sizin simanızda Azərbaycanın bütün müəllimlərinə fədakar əməklərinə görə minnətdarlığımı bildirirəm və bütün müəllimlərə xalqımız üçün, gələcəyimiz üçün mühüm və əhəmiyyətli işlərində uğurlar diləyirəm” (1).

Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan müəlliminə və onun şəxsiyyətinə necə hörmət və məhəbbət bəslədiyini, müəllimin əməyinə necə böyük qiymət verdiyini, pedaqoji peşə sahiblərinin ağır zəhmətini və şərəfli peşə fəaliyyətini necə dəyərləndirdiyini aşağıdakı xatirələrindən bir daha əyani görmək mümkündür: “Biz o müharibə dövründə yaşamış, o müharibəni görüb keçmiş adamlarıq. 1941-45-ci

illər müharibəsində yamaqlı paltar, yamaqlı şalvar da tapmaq çətin idi, mənəm xatirimdədir, Naxçıvanda adamlar ayaqqabı tapa bilmir, çarıq geyirdilər. Özü də təkcə müharibə dövründə yox. Bilirsinizmi, mən heç nəyi gizlətmirəm. Həyatımda olan hər bir şeylə fəxr edirəm. Mən orta məktəbə gedəndə həmişə yamaqlı paltarla getmişəm. Yamaqsız paltarı olmayıb. Anam gecələr lampa işığında corablarımı yamayır. Məni bağışlayın, bir yamaq vururdu cırılırdı, sonra birini də vururdu. Belə vəziyyətdə idik. Həm də tək mən yox, bu nəslin hamısı belə böyüyübdür. Biz o müharibənin çətinliklərini gördük, yaşadığımız. O günləri indi ilə heç müqayisə etmək olarmı? O vaxt insanlar acından ölürlər, nə paltarı vardı, nə də yemək-İçməyi. Bəli, o vaxtlar da müəllimlər çox ağır vəziyyətdə idilər. Mən də gənc idim, ağır vəziyyətdə idim. Amma görürdüm ki, mənə dərs deyən müəllim gedib bazarda nəsə xırda bir şey satır. Bunu görəndə ürəyim ağrıyırdı. Əslində mən özüm ondan da pis vəziyyətdə idim.

İndi yamaqlı paltar bəzilərinə qərribə görünür, amma 20-ci, 30-cu, 40-cı illəri görmüş adamlar məhz yamağın içində yaşayıblar. Bununla heç də demək istəmirəm ki, o vaxt yaxşı idi. Xeyr, belə demək istəmirəm. Demək istədiyim budur ki, insanın iradəsi bütün bu çətinliklərə üstün gəlir.

İşğal olunmuş ərazilərdən qaçqın düşən müəllimlərin, habelə onların yerləşdirildiyi məktəblərin vəziyyətinə xüsusi diqqət yetirilməlidir” (3).

Heydər Əliyev böyüməkdə olan nəslin tərbiyəsini diqqət mərkəzində saxlamağı, onların davranışında kənarçıxmalara yol verilməməsinə vacib məsələ hesab edirdi. Bu sahədə, təbii ki, valideynlərlə bərabər məktəbin və müəllimlərin üzərinə mühüm vəzifələr düşdüyünü qeyd edirdi. Ulu öndərə görə, tərbiyə işlərində səmərəli metodlardan, iş formalarından və vasitələrdən faydalanmaq lazımdır. Diqqət edək: “Gənclərin tərbiyəsində milli, dini adət və ənənələrimizdən istifadə etmək lazımdır. Əsrlərin dərinliyindən bu günə gəlib çatan adət-ənənələrimiz həmişə adamları saflığa, təmizliyə dəvət etmişdir. Milli və dini adət-ənənələrimiz məhz bu prinsiplərə əsaslanır. Bu gün biz də gəncləri paklıq, saflıq, yüksək əxlaq, yüksək mənəviyyət ruhunda tərbiyə etməliyik” (1).

Həmin fikri irəli sürməklə eyni zamanda bu səmərəli fəaliyyətin nəticəsini də göstərirdi: “Bununla biz nəinki cəmiyyətimizi qoruyacağıq, həm də gələcək nəsli sağlam saxlayacağıq və hə-

min nəsildə cəmiyyətimiz, xalqımız üçün zərərli halların kök salmasının qarşısını alacağıq. Bir də təkrar edirəm, cinayətkarlıqla mübarizə, gənclərin sağlam ruhda tərbiyə olunması üçün hər kəs öz sahəsində lazımı tədbirlər görməlidir” (1).

Ulu öndər məruzə və çıxışlarında ümumtəhsil məktəbləri və müəllimləri ilə yanaşı ali təhsil müəssisələrin və ali məktəb müəllimlərinin fəaliyyətinə də vaxtaşırı münasibətini bildirir, onlardan keyfiyyətli təhsil və fərəh doğuracaq tərbiyəvi göstəricilər tələb edirdi. Diqqət edək: “Gənclər ölkə iqtisadiyyatını, ictimai-sosial həyatını inkişaf etdirəcək yeni nəslin bir dəstəsidir. Bu gənclərin qeydinə qalmaq, onlara qayğıkeş münasibət göstərmək, başlıcası isə, yaxşı təhsil vermək, ali məktəblərdə mənəvi mühiti möhkəmlətmək, gənclərimizi gələcəkdə müstəqil həyatda sərbəst və layiqincə çalışmağa hazırlamaq – bunlar ali məktəblərin professor və müəllim heyətinin, bütün ali məktəb işçilərinin müqəddəs vəzifəsidir” (4).

Həmin fikri irəli sürməklə müəllimlərə müraciətlə deyirdi ki, ali məktəblərə “qəbul olunmuş gəncləri hazırlamaq, savadlandırmaq, yüksək mə-

nəvi səviyyəyə çatdırmaq ali məktəblərin borcudur. Mən bütün ali məktəblərə, professor və müəllimlərimizə, alimlərimizə müraciət və tövsiyə edirəm ki, onların bu sahədə işi qoy həmişə şərəfli olsun, baş ucaltsın, onlar hər gün, hər dərs saatında respublikamızın gələcəyi barədə düşünsünlər. Respublikamızın gələcəyi isə gənclərin nə dərəcədə keyfiyyətlə hazırlanmasından asılıdır. Biz çalışmalıyıq ki, müstəqil Azərbaycan Respublikasının gələcəyi daha uğurlu, daha gözəl olsun, xalqımız gündən-günə daha yüksək səviyyəyə qalxсын. Ümidvaram ki, ali məktəblərin professor-müəllim kollektivləri öz vəzifələrini şərəflə yerinə yetirəcək və Azərbaycanın gənc nəslinin hazırlanmasına öz xidmətlərini göstərəcəklər” (3).

Aylar, illər keçir, fəqət Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin təhsilə, təhsil müəssisələrinin idarə olunmasına, gənc nəslin tərbiyəsinin yüksək səviyyəyə qaldırılmasının, milli-mədəni dəyərlərimizə yiyələnməyin, vətənpərvər olmağın vacibliyinə, o cümlədən müəllimə, müəllimin peşə və şəxsiyyət keyfiyyətlərinə dair ölməz fikirləri daim yaşayacaq, təhlilimizi irəli aparacaqdır.

Ədəbiyyat

1. Heydər Əliyevin 1994-cü il avqustun 31-də Bakı şəhərinin təhsil işçiləri ilə görüşündəki giriş sözü. bax: Heydər Əliyev. Müstəqilliyimiz əbədidir. Bakı: Azərənəşr, 1997. 2-ci kitab / Buraxılışına məsul: R. Mehdiyev, H. Orucov.

2. Heydər Əliyevin Müstəqil Azərbaycan Respublikası gənclərinin birinci forumunda nitq. Respublika Sarayı, 2 fevral 1996-cı il.

3. Heydər Əliyevin təhsil işçilərinin bir qrupu ilə görüşdə giriş və yekun sözü. Prezident sarayı, 12 fevral 1995-ci il

3. Heydər Əliyevin Respublikanın ali məktəblərinə daxil olmuş birinci kurs tələbələri ilə görüşdə nitqindən. 14 sentyabr 1994-cü il.

E-mail: a.abbasov@arti.edu.az

Rəyçi: pedaqogika üzrə elmlər doktoru İ.H. Cəbrayilov

Redaksiyaya daxil olub: 03.04.2018